

MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!

**HAJLÉKTALANSÁG:
KRIMINALIZÁLÁS HELYETT
LAKHATÁSI ÉS SZOCIÁLIS-MENTÁLIS PROBLÉMAKEZELÉSRE VAN SZÜKSÉG**

Összefoglaló: Győri Péter Dr. (C.Sc.) Menhely Alapítvány elnöke

.....

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

I.

A hajléktalan élethelyzet számtalan egyéni és társadalmi eredő következménye.

A tömeges és szisztematikus hajléktalanság megjelenésének és alakváltozásainak elmúlt három évtizede élesen rávilágít azokra **a rendszerszintű hiányosságokra, melyek felszámolása nélkül – az egyéni erőfeszítések ellenére – e jelenség tömegessége érdemben nem csökkenthető.**

Ezért a hazai lakáspolitiká, szociálpolitika és foglalkoztatás-politika szabályozási és finanszírozási rendszerének hatékony és működőképes átalakítása nélkül tartós eredmény nem várható.

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT
JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

Alapvető paradigmaváltás szükséges a hazai szociális ellátórendszer egészében:

A mai intézménycentrikus szabályozás és finanszírozás	helyett	embercentrikus szabályozásra és finanszírozásra van szükség.
Az egyszerre pazarló és alacsony színvonalú ellátások	helyett	célirányos és megfelelő színvonalú ellátásokra van szükség.
A mai túlszabályozott szabályozás és finanszírozás	helyett	szükségletorientált, jogosultság és rászorultságalapú szabályozásra és finanszírozásra van szükség.

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

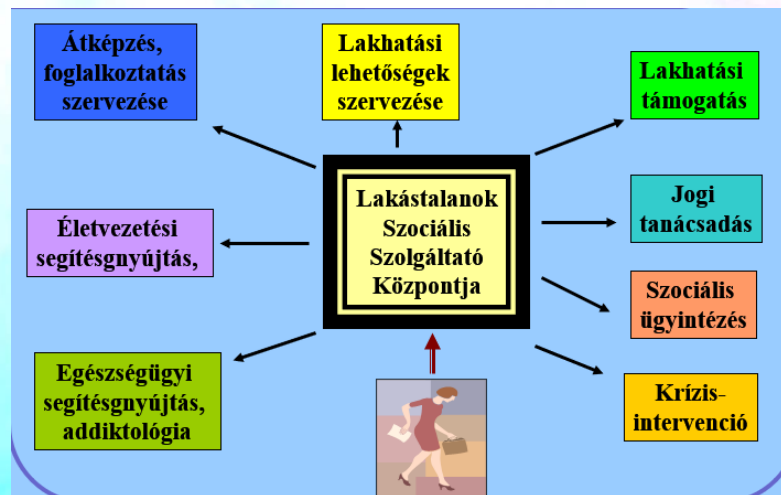
FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A szükséges paradigmaváltás részletes szakmai dokumentumai
immár 20 éve félre lettek tolva, ma is hozzáférhetőek:

TÉKOZLÓ KOLDUS DOSSZIÉ

A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK ÉS TÁMOGATÁSOK ÚJRAÉPÍTÉSÉNEK PROGRAMJA

<https://www.bmszki.hu/hu/szocialis-munka-megujitasa/tekozlo-koldus-dosszie>

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT
JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

**Azonban addig sem nem tétlenkedhetünk, amíg ezekre a rendszerszintű,
(Európa-konform) változtatások végre sor kerül majd.**

**Melyek azok a teendők, melyek addig is megtehetőek
(véleményünk szerint megteendőek) rövid és közép távon?**

**Itt most csupán néhány
– a hajléktalanság kezelésével közvetlenül összefüggő –
teendőt villantunk fel.**

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

II.

Jelzés értékű, szimbolikus első lépésként törölni kellene az Alaptörvényből a súlyos hajléktalan élethelyzetet tiltó előírást

Alaptörvény módosítása:

XXII. cikk

(2) Az emberhez méltó lakhatás feltételeinek a megteremtését, továbbá a közterület közcélú használatának védelmét az állam és a helyi önkormányzatok azzal is segítik, hogy **törekszenek** valamennyi hajlék nélkül élő személy számára szállást biztosítanak.

~~(3) Tilos az életvitelszerű közterületen tartózkodás.~~

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT
JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

**A Szabálysértési törvényből mielőbb törölni kellene a hajléktalanságot kriminalizáló
– egyébként teljesen hatékonytalan, végrehajthatatlan – előírásokat.**

Szabálysértési törvény

~~133/B. Életvitelszerű közterületi tartózkodás szabályainak megsértése~~

~~178/B. § (1) Aki életvitelszerűen közterületen tartózkodik, az szabálysértést követ el.~~

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT
JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

**Három évtized tapasztalatai alapján a valósággal összhangba kellene hozni
a Szociális törvény szabályait**

Szociális törvény

II. cím

4. § (2) E törvény 6. §-a és a II–III. Fejezet alkalmazásában **hajléktalan lakcímnélküli** a bejelentett lakóhellyel nem rendelkező személy, kivéve azt, akinek bejelentett lakóhelye a hajléktalan szállás.

(3) E törvény 7. §-a, 20. § (10) bekezdése, 84. §-a és 89. §-ainak alkalmazásában hajléktalan az, aki éjszakáit közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben tölti, **illetve minimális lakhatásáról önerejéből gondoskodni nem képes vagy lakhatásának az elvesztése közvetlenül fenyegeti.**

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

**Pótolni kellene azt a teljesen indokolatlan hiányt, hogy a
Támogatott lakhatási ellátási forma
csak éppen a hajléktalan helyzetben lévő emberekre nem vonatkozik**

Támogatott lakhatás

75. § (1) A támogatott lakhatás **a hajléktalan személyek**, a fogyatékos személyek, a pszichiátriai betegek – ide nem értve a demens személyeket – és a szenvedélybetegek részére biztosított ellátás,

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A szociális ellátások területén is meg kellene szüntetni az indokolhatatlan és diszkriminatív különbség tételt a civil és az egyházi szervezetek között.

A törvényben előírt feladatok teljesítéséhez nyújtott állami támogatás mértékét – a szektorsemlegesség jegyében - **a civil és az egyházi szervezetek körében azonos szintre** kell emelni.

Az egyházak esetében is garantálni kell a törvényben előírt feladatok teljesítésére átvett közpénzek, állami támogatások célszerű felhasználásának az **ellenőrizhetőségét**.

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT
JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A „hajléktalanság csökkentésére irányuló küzdelem” hatékonyságának az érdekében újra kell rendezni **a kormányzat és az önkormányzatok** (utóbbiak sorában kiemelten a Fővárosi Önkormányzat) programszintű együttműködését.*

A szállást (lakhatást?) nyújtó intézmények jó részének állapota teljesen korszerűtlen, elfogadhatatlan.
Ezért sort kell keríteni ezek ütemezett, átgondolt **rekonstrukciós programjának** az elindítására.

**A programszintű együttműködéshez a korábban megszüntetett Összefogás Közalapítvány jó példaként szolgálhat.*

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT
JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A következőkben - az immár két és fél évtizede minden évben lebonyolított – empirikus adatfelvétel csupán néhány olyan elemét emeljük ki (a legfrissebb, 2025-2026. évi adatokat bemutatva), melyek alapján nyilvánvalóvá válnak **egyes sürgős gyakorlati teendők.**

(Nem győzzük hangsúlyozni, hogy ezeken kívül még számos más tennivaló is megvalósításra vár.)

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKA MUNKACSOPORT
JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

III.

A „Február Harmadika” éves országos hajléktalan adatfelvétel legutóbb két – egymással összefüggő – ütemben zajlott: 2025 októberében (egy nemzetközi kutatás keretében) és 2026 februárjában, visszatérve a szokásos hazai időpontra.

Az adatfelvétel kérdéseire **6947** aktuálisan hajléktalan élethelyzetben lévő (utcán, hajléktalan szállóhelyeken lakó) ember válaszolt.

Köszönet nekik és a közreműködő szervezeteknek, szociális segítőknak!

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

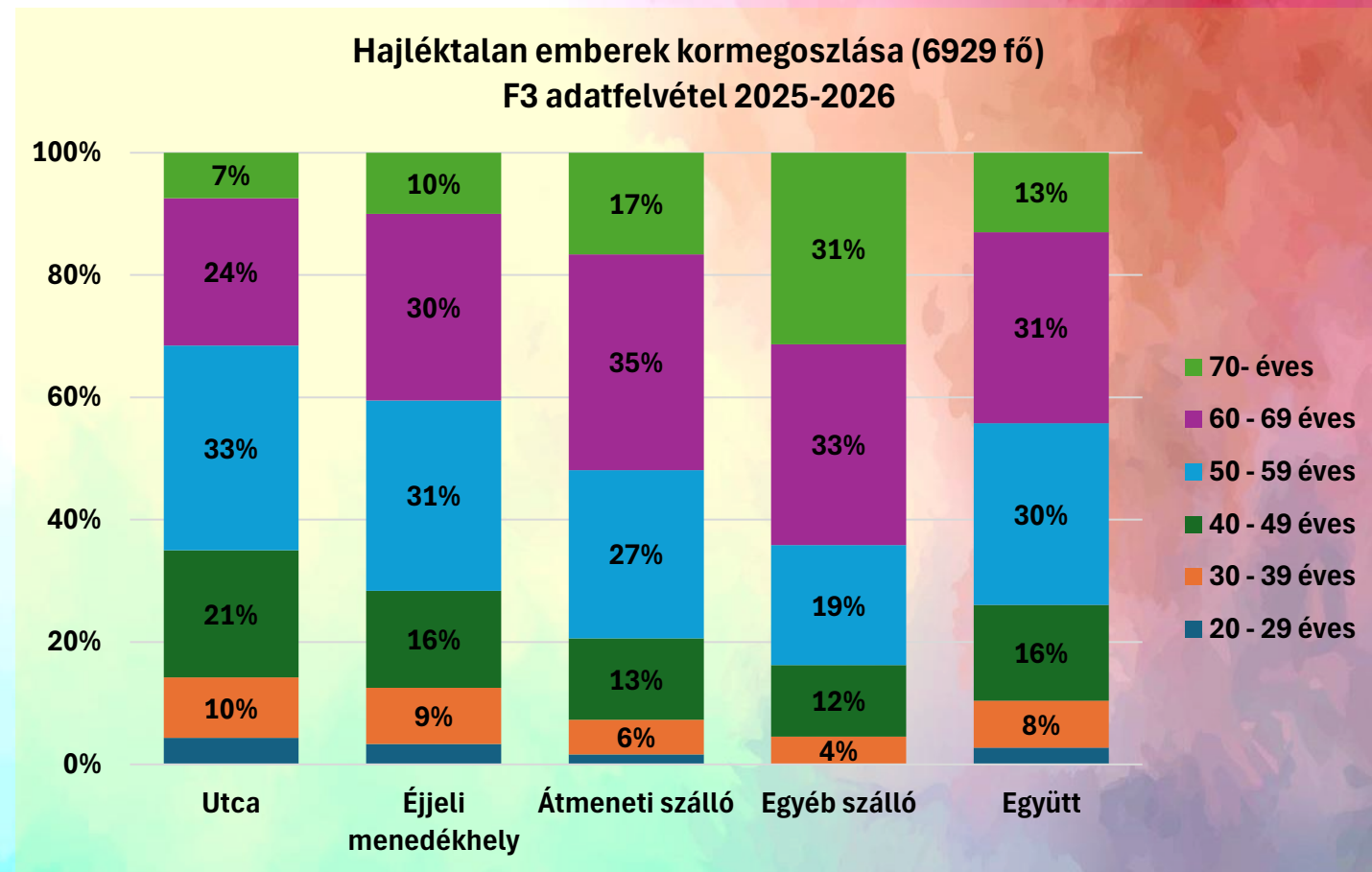
FEBRUÁR HARMADIKA MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

Immár évek óta egyre több az idős, beteg ember a hajléktalan helyzetben lévők körében.

Lassan minden második hajléktalan ember a 60+ csoportba tartozik.

A speciális szállók és az „átmeneti” szállók egyre nagyobb része ma már lényegében idős- és betegellátást kell végezzen.

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A szűkebb hajléktalanellátás esetében mára már sürgető követelmény a szükségletorientált szabályozásra és finanszírozásra történő áttérés:

- ❖ A primer szállásnyújtáson túli speciális (ápolási, mentális, egészségügyi) szolgáltatásokat biztosító **”speciális fapadok”** eseti, pályázati támogatása helyett **át kell térni a szabályozott, kiszámítható finanszírozásra.**
- ❖ Az **„átmeneti” szállók** körében az idős, beteg hajléktalan emberek elfogadható ellátásához biztosítani kell a **szükséges ápolás-gondozás finanszírozási fedezetét** (az idősothoni és az egészségügyi ellátás szabályozásával összhangban).
 - ❖ A szállókon kívül éjszakázók esetében kezdeményezni kell **új, innovatív nappali és éjszakai centrumok** létesítését.

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A „hajléktalanság csökkentésére irányuló küzdelem” akárcsak részleges eredményessége azonban magától a szűkebb hajléktalanellátástól nem várható.

Ehhez olyan nagy, eddig elhanyagolt területek fejlesztésére, átalakítására van szükség, mint (csak példaként megemlítve):

- ❖ A rászoruló idős-beteg emberek otthoni és intézményes ápolása-gondozása
- ❖ A pszichiátriai betegek, függőségben szenvedők gondozása, terápiája
- ❖ A tartós betegek, önmaguk ellátására nem (vagy csak részlegesen) képes emberek támogatása

Ezek nélkül az idős, beteg emberek további tömeges hajléktalanná válását nem lehet megakadályozni.

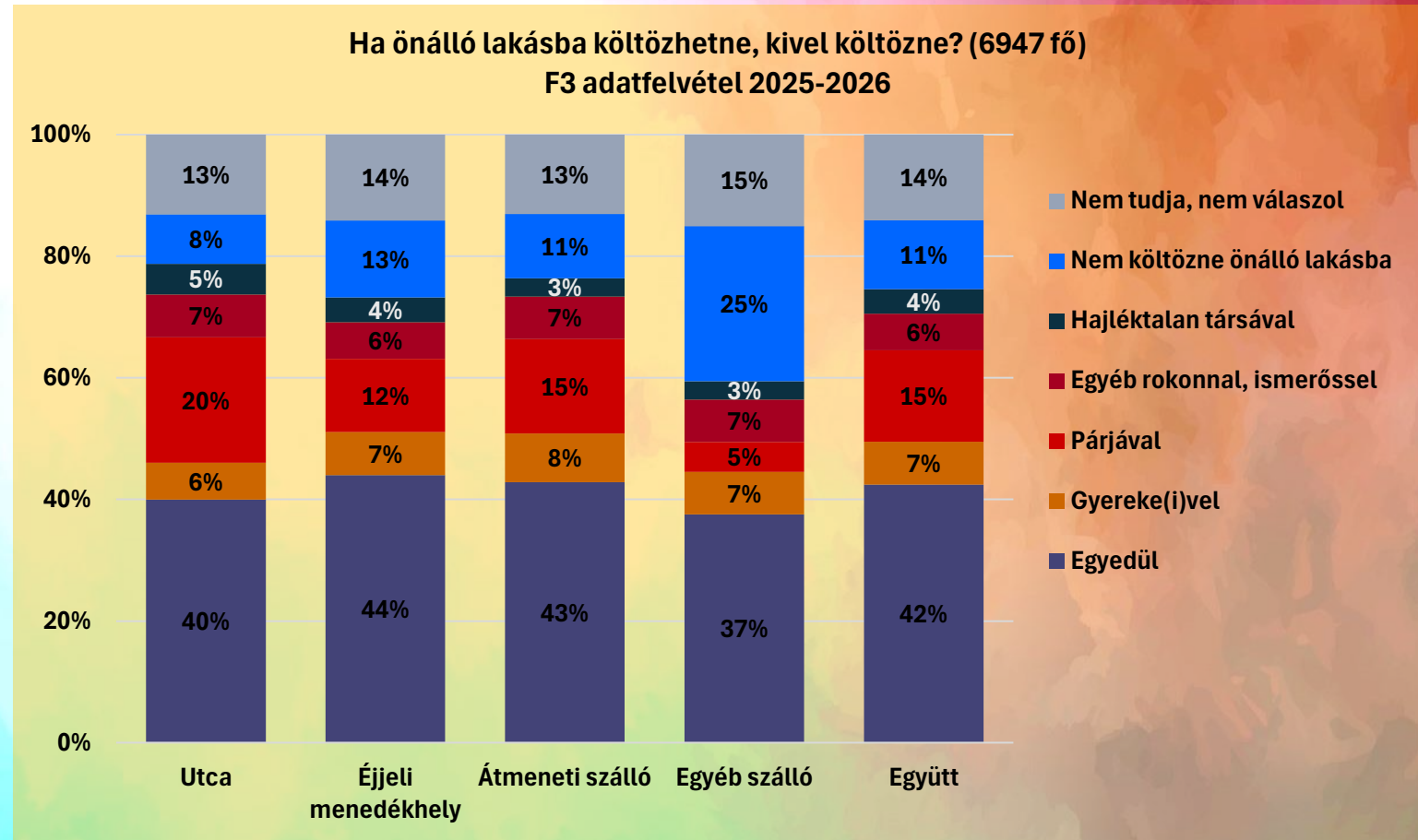
„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKA MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A hajléktalan helyzetben lévő emberek közül is számosan vannak, akik párjukkal, családtagjukkal, rokonukkal, vagy barátjukkal szeretnének lakni.

Erre mind a szállások kívánatos rekonstrukciója, mind a különböző lakhatási programok során érdemes lenne kiemelten odafigyelni.

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

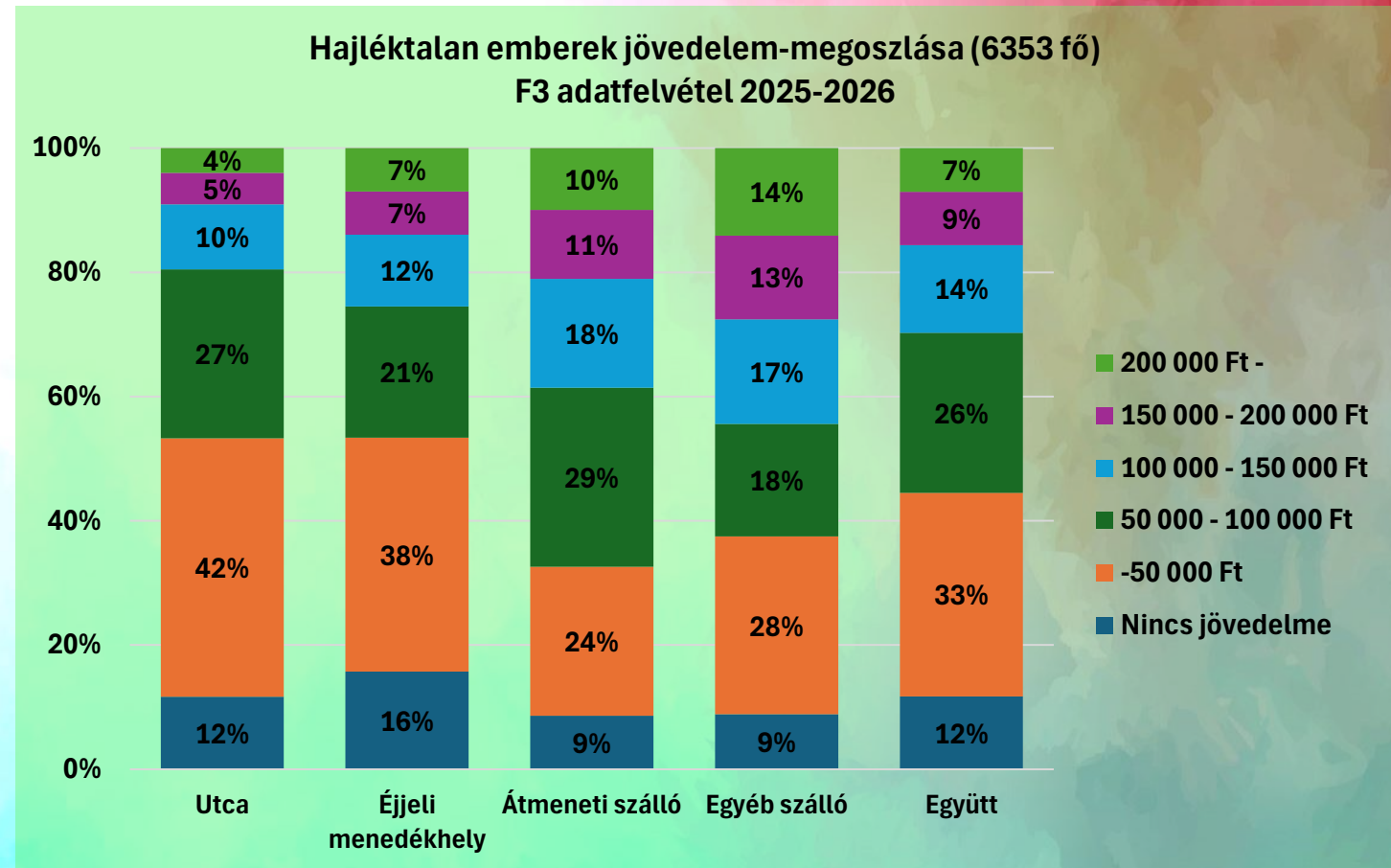
FEBRUÁR HARMADIKA MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A hajléktalan emberek jövedelmi helyzete továbbra is katasztrofális.

Közel minden második hajléktalan ember kevesebb, mint havi 50 ezer forintból tengődik/nyomorog.

Körükben a legstabilabb jövedelemmel a kisnyugdíjasok és a rendszeres munkát végzők rendelkeznek.

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT

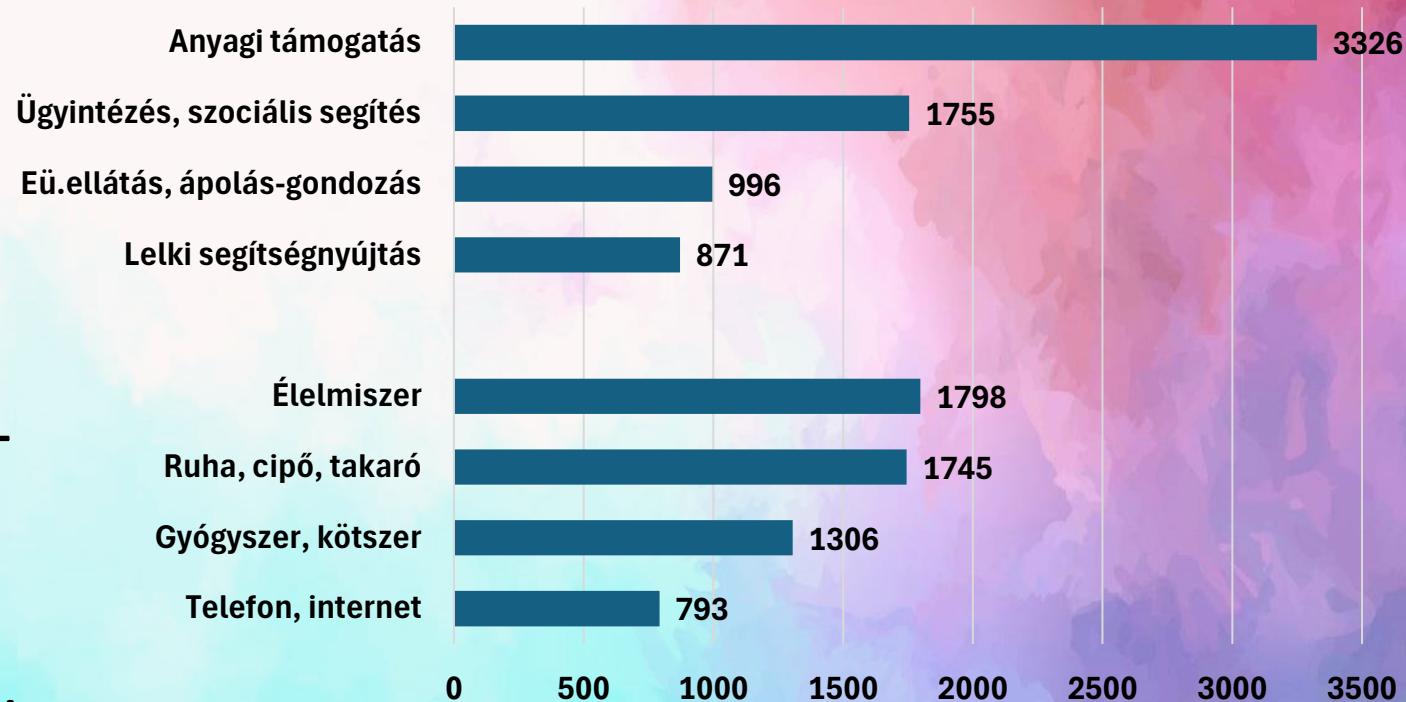
JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A mintegy hétezer válaszadó közül

- ❖ minden második ember jelezte, hogy leginkább pénzbeli támogatásra,
- ❖ minden negyedik ember jelezte, hogy élelmiszerre, ruhára, cipőre, vagy éppen ügyintézési segítségre,
- ❖ mintegy ezer ember jelezte, hogy ápolásra-gondozásra, vagy éppen mentális segítségnyújtásra

lenne szüksége a mostani szolgáltatásokon túl.

Milyen segítségre, támogatásra lenne még szüksége?
(6947 fő, a válaszok száma)
F3 adataflevétel 2025-2026

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

Ilyen kiterjedt jövedelemhiányos helyzetben – ahol még az alacsony térítési díj, vagy a munkásszálló is megfizethetetlen, nemhogy az önálló lakhatás – a hajléktalan helyzet megelőzésének/meghaladásának **elengedhetetlen feltétele egyes célzott pénzübeli támogatások mielőbbi bevezetése.**

A pénzübeli támogatásban részesülő legszorultabb csoportok (árvasági, rokkantsági, özvegyi stb. stb. ellátásból élők) esetében a helyileg elérhető minimális lakhatás biztosításához szükséges **lakhatási támogatás** bevezetésére van szükség.

A különböző ellátási formákból (gyermekvédelmi intézményekből, BV-ből, kórházakból stb.) kikerülő, minimális lakhatásukról önerejükkel gondoskodni nem képes emberek esetében **speciális lakhatási és mentális-szociális támogatás** nyújtására van szükség.

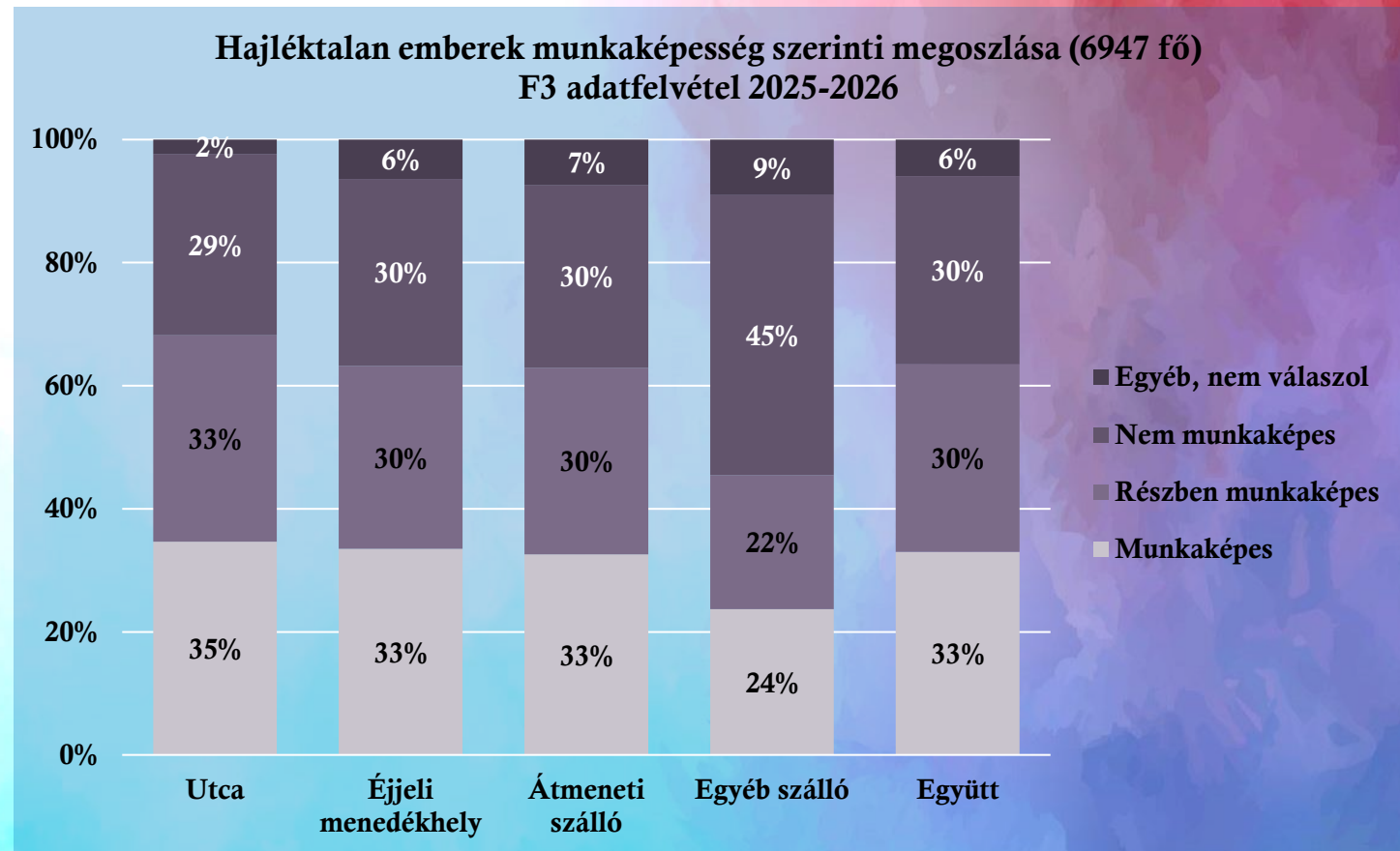
„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKA MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

A katasztrofálisan alacsony jövedelmek egyik fő oka, hogy a hajléktalan helyzetben lévő emberek 2/3-a nem, vagy csupán részlegesen munkaképes.

Idősek, mozgásszervi, pszichiátriai és egyéb betegségekben szenvednek, igencsak sanyarú élet- és ellátási körülmények között.

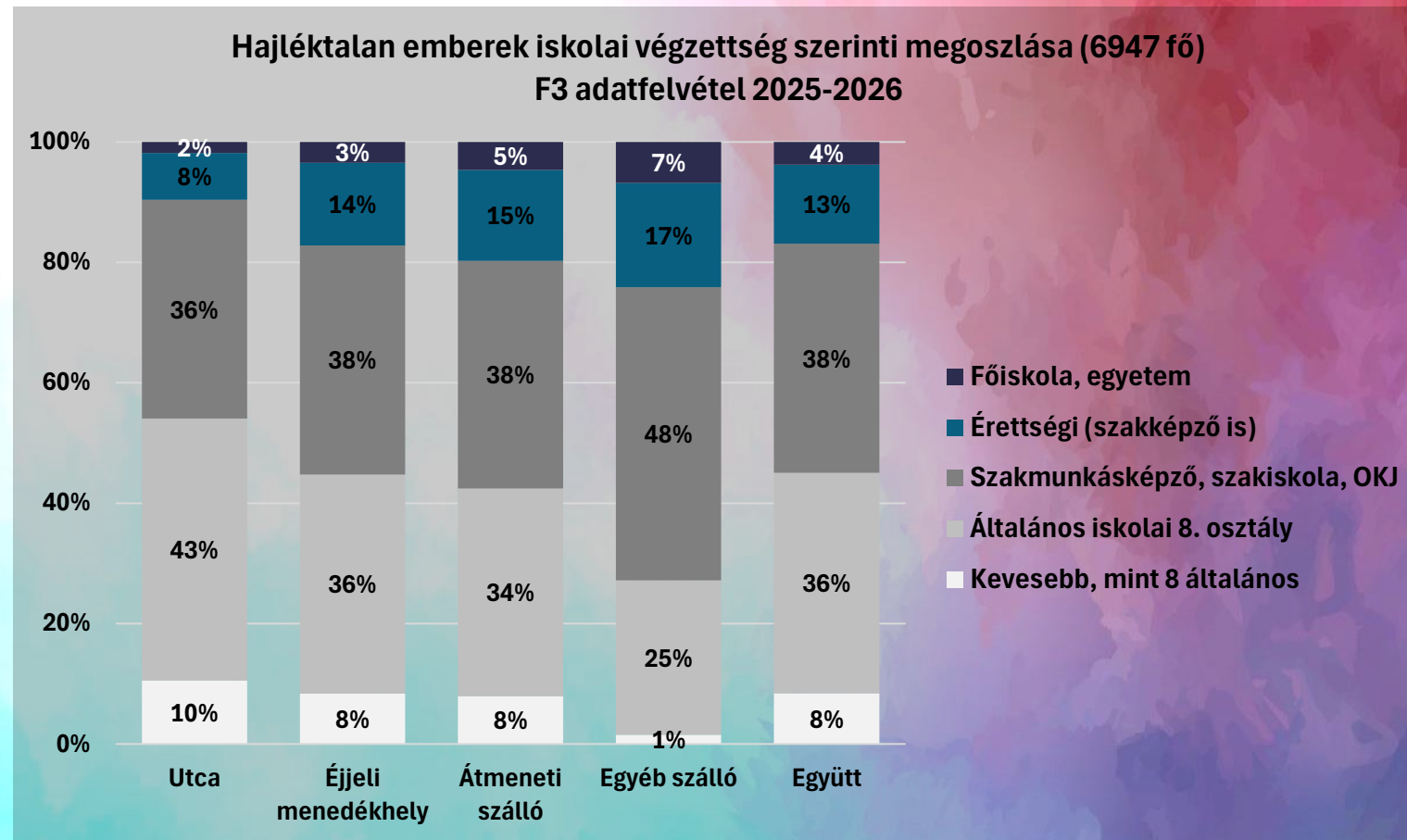
„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKA MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

Az igen alacsony jövedelmek másik fontos oka, hogy még a munkaképes emberek is igen alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, mely erősen behatárolja munkaerőpiaci lehetőségeiket.

Az aktív korú hajléktalanok többsége legfeljebb 8 általánost végzett.

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

FEBRUÁR HARMADIKÁ MUNKACSOPORT

JELENTÉS A 2025-2026. ÉVI HAJLÉKTALAN-ADATFELVÉTELÉRŐL

Figyelembe véve a hajléktalan helyzetben lévő emberek munkaképesség és iskolai végzettség szerinti összetételét, az előzőekben említetteken túl különösen fontos lenne egyes **célzott programok elindítása/megerősítése:**

- ❖ Részképességekkel rendelkezők támogatott foglalkoztatása
- ❖ Fejlesztő foglalkoztatási programok
- ❖ Elemi iskolai végzettséget nyújtó felnőttképzési programok
- ❖ Szakmát nyújtó felnőttképzési programok
- ❖ OKJ-s képzések
- ❖ Közösségi, „aktív élet” programok

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”

KÖSZÖNJÜK A FIGYELMET!

ÉS

VÁRJUK A HOZZÁSZÓLÁSOKAT

WWW.MENHELY.HU

WWW.HAJLEKTALANOKERT.HU

WWW.BMSZKI.HU

WWW.GYORIPETER.HU

„MINDENKINEK LEGYEN OTTHONA!”